

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Кафедра правоохоронної діяльності та поліціїсти
Факультет № 6

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

навчальної дисципліни «**Актуальні проблеми правоохоронної діяльності**»
обов'язкових компонент освітньої програми другого рівня вищої освіти

262 Правоохоронна діяльність

за темою № 10 - «Організаційно-правові засади партнерства поліції із суспільством»

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 21 грудня 2023 року № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 20 грудня 2023 року № 12

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 21 грудня 2023 року № 11

Розглянуто на засіданні кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики
Протокол від 14 грудня 2023 року № 13

Розробники:

1. Завідувач кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики, кандидат юридичних наук, професор Панова Ірина Вікторівна.
2. Доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики, кандидат юридичних наук Іванов Антон Олександрович.
3. Старший викладач кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики, кандидат юридичних наук Крут Катерина Олегівна.

Рецензенти:

1. Заступник начальника відділення поліції №3 Харківського районного управління поліції №1 ГУНП в Харківській області, доктор юридичних наук, старший науковий працівник Прокопенко О.Ю.
2. Доцент кафедри адміністративного права та процесу Факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Казанчук І.Д.

План лекції

1. Реалізація принципу взаємодії поліції та суспільства.
2. Концептуальні засади побудови партнерських відносин між поліцією та іншими громадськими та негромадськими інституціями.
3. Громадський контроль поліції.
4. Інформування поліції громадськості про діяльність поліції.
5. Оголошення резолюції недовіри керівнику відповідного органу (підрозділу) поліції.

Література:

Основна:

1. Адміністративна діяльність органів поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: ХНУВС, 2017. – 432 с.
2. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ: загальна частина: навч. посібник / Кол. авт.; // за загал. редакцією д-ра юрид. наук, проф., С.М. Алфьорова. – Дніпропетровськ : 2014. – 216 с.

Додаткова:

1. Конституція України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
3. Про Національну поліцію: закон України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Про безоплатну правову допомогу: закон України від 02.06.2011 № 3460-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.
5. Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою : постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1363 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1363-2011-п>.
6. Про охоронну діяльність: закон України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4616-17>.
7. Про джерела фінансування органів державної влади: закон України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/783-14>.
8. Про затвердження Положення про Національну поліцію України: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

<http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248607704>.

9. Питання функціонування органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції та ліквідації деяких територіальних органів Міністерства внутрішніх справ: постанова Кабінету Міністрів України від 13.10.2015 № 834 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/834-2015-%D0%BF>.

10. Питання забезпечення охорони об'єктів державної та інших форм власності: постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 937 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248634004>.

11. Про заходи щодо вдосконалення охорони об'єктів державної та інших форм власності: постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.1993 № 615 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/615-93-%D0%BF>.

12. Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції : наказ Міністерства внутрішніх справ України 06.11.2015 № 1376 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15>.

13. Інструкція з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-17/conv>.

14. Інструкція з організації діяльності дільничних офіцерів поліції: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28.07.2017 № 650 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17/conv>.

15. Інструкція про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.11.2015 № 1377 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1498-15/conv/paran15#n15>.

1.Реалізація принципу взаємодії поліції та суспільства.

Статтею 5 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено, що поліція у процесі виконання покладених на неї завдань взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до закону та інших нормативно-правових актів. Взаємодія поліції з органами виконавчої влади може здійснюватися у наступних організаційно-правових формах: – підготовка та прийняття спільних відомчих нормативних актів з питань забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини та протидії злочинності; – розробка та реалізація спільних

планів щодо забезпечення публічної безпеки і порядку та протидії злочинності;

- проведення спільних засідань колегій, семінарів, конференцій, практичних занять щодо забезпечення публічної безпеки і порядку та протидії злочинності;
- розробка та застосування заходів превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню адміністративних та кримінальних правопорушень; – формування банку даних про правопорушників та його спільне використання у практичній діяльності; – взаємне інформування про виявлені у процесі здійснення своїх повноважень причини та умови, що сприяють вчиненню правопорушень; – розробка та подання до центральних органів державної влади спільних узгоджених пропозицій щодо внесення змін до стратегії боротьби зі злочинністю, а також змін та доповнень як до чинного законодавства, так і до підзаконних нормативно-правових актів; – здійснення спільних цільових заходів з метою виявлення і припинення правопорушень (злочинів), а також усунення причин і умов, що сприяли їх вчиненню; – вивчення і поширення позитивного досвіду, зокрема, зарубіжного, що призводить до правильного розуміння сутності взаємодії, поширення найбільш ефективних форм спільної діяльності, їх розвитку та вдосконалення; – проведення масово-роз'яснювальної роботи з актуальних питань забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини та протидії злочинності, тощо.

Прикладами спільних нормативно-правових актів є: – Спільний наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України від 09.11.2015 р. № 1452/735 «Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції»; – Спільний наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України та Генеральної прокуратури України від 28.11.2012 р. № 1095/955/119 «Про затвердження Порядку взаємодії між органами внутрішніх справ, закладами охорони здоров'я та прокуратури України при встановленні факту смерті людини», тощо. Взаємодія територіальних органів поліції з місцевими органами

виконавчої влади здійснюється як на місцевому, так і на регіональному рівні. На регіональному рівні обласні державні адміністрації, обласні ради з метою координації діяльності щодо забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави та протидії злочинності здійснюють управлінський вплив на органи поліції. Відносини обласних державних адміністрацій та Головних управлінь Національної поліції у областях будуються на підставі субординаційних зв'язків, коли «вищі органи управління визначають зміст та спрямованість діяльності підпорядкованих суб'єктів для досягнення єдиної мети». Згідно з п. 2 ст. 119 Конституції України, місцеві державні адміністрації забезпечують на відповідній території законність і правопорядок та створюють умови для додержання прав і свобод громадян. Це завдання більш детально викладене у п. 11 ст. 16 та у ст. 25 Закону України «Про місцеві державні адміністрації». Місцеві державні адміністрації здійснюють на відповідних територіях державний контроль за додержанням громадського порядку, забезпечують здійснення заходів щодо охорони громадської безпеки, громадського порядку, боротьби зі злочинністю; здійснюють заходи щодо організації правового інформування і виховання населення. Місце обласних державних адміністрацій як координаційного органу визначається статусом центру виконавчої влади на даній території. Статтею 31 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» визначено виключне право голів місцевих державних адміністрацій щодо координування діяльності територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади та обов'язок сприяння їм у виконанні покладених на ці органи завдань. Також зазначено, що з питань здійснення повноважень місцевих державних адміністрацій керівники територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади підзвітні і підконтрольні головам відповідних місцевих державних адміністрацій. Координаційний вплив на поліцію місцеві державні адміністрації, зокрема, обласні, здійснюють за допомогою реалізації владних повноважень. При цьому, використовуються як правові заходи (видання нормативноправових актів), так і організаційні (проведення координаційних нарад, створення

різноманітних робочих груп та ін.). Крім того, при обласних державних адміністраціях створюються координаційні органи (координаційні ради з питань дітей, координаційні штаби для боротьби з нелегальною міграцією, обласні комісії з питань дорожнього руху та інші), серед яких важливе значення у профілактиці адміністративних правопорушень мають обласні міжвідомчі координаційно-методичні ради з правової освіти населення. Особливе значення також мають державні цільові програми, які розробляються спільно з органами державної влади. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про державні цільові програми» від 18.03.2004 р., державна цільова програма — це комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням. У класифікації державних цільових програм вищезазначений закон окремо виділяє правоохоронні, які спрямовані на забезпечення правоохоронної діяльності, боротьби із злочинністю та державної безпеки.

Забезпечення правопорядку на адміністративно-територіальній одиниці залежить від ефективності взаємодії органів поліції з органами місцевого самоврядування. Тому питання забезпечення взаємодії в умовах формування нових принципів управлінських відносин між поліцією та органами місцевого самоврядування можуть вважатися одними з найважливіших для побудови демократичні держави європейського зразку. Адже саме взаємодія органів поліції та органів місцевого самоврядування сприятиме ефективному вирішенню питань місцевого значення щодо забезпечення реалізації конституційних прав людини і громадянина, створення умов для забезпечення життєво важливих потреб і законних інтересів населення і одночасно реалізації завдань державного рівня — забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини та інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, тощо. Статтею 11 Закону України «Про Національну поліцію» сформований принцип «взаємодії

з населенням на засадах партнерства», відповідно до якого діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства з метою визначення причин та/або умов учинення правопорушень, планування службової діяльності органів і підрозділів поліції здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад. Принципом відкритості та прозорості, що передбачений статтею 9 Закону України «Про Національну поліцію», закріплено обов'язок поліції забезпечувати постійне інформування органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку. Відповідно до ст. 41 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Національну поліцію» від 28.10.2015 р., інформування поліцією органів місцевого самоврядування та громадськості про здійснення державної політики у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку також віднесено до обов'язків органів поліції. У п.п. 1, 2 ст. 88 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що керівники територіальних органів поліції повинні систематично інформувати громадськість про стан правопорядку та заходи, які вживаються щодо попередження правопорушень, а також регулярно (не менше одного разу на два місяці) проводити відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування на рівнях областей, районів, міст та сіл з метою налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування і населенням. Саме закріплення обов'язковості інформування органів місцевого самоврядування про діяльність поліції повинно сприяти підвищенню авторитету та довіри громадян до діяльності поліції. Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Національну поліцію» від 28.10.2015 р. визначено завдання органів поліції, вирішення яких прямо передбачає взаємодію з органами місцевого самоврядування. Так, поліція наділяється правом: – залучати в установленому порядку до виконання окремих

робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців, працівників органів місцевого самоврядування (за погодженням з їх керівниками) для розгляду питань, що належать до компетенції Національної поліції; – одержувати в установленому законодавством порядку від органів місцевого самоврядування документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань, та ін. Обмін інформацією між органами поліції та органами місцевого самоврядування є однією з умов забезпечення виконання спільних завдань щодо забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини та інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, тощо. Адже своєчасне інформування суб'єктів взаємодії не тільки дозволить ефективно протидіяти злочинності та підтримувати публічну безпеку і порядок на адміністративно-територіальній одиниці, але і буде сприяти підвищенню ефективності профілактичної діяльності суб'єктів взаємодії. Інформаційна взаємодія не повинна обмежуватися простим інформуванням. Її результатом має бути прийняття конкретних заходів та їх спільна реалізація, конкретний характер і предметне втручання в перебіг процесів, що відбуваються. Найбільш широко і повно взаємодія поліції та органів місцевого самоврядування розкривається в процесі розробки і реалізації спільних організаційних заходів. Першочергово це знаходить вираз у тому, що органи місцевого самоврядування спільно з органами поліції розробляють комплексні програми щодо забезпечення правопорядку на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць.

2. Концептуальні засади побудови партнерських відносин між поліцією та іншими громадськими та негромадськими інституціями.

Обов'язковою умовою ефективної діяльності поліції у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави та протидії злочинності є організація взаємодії органів поліції з громадськими формуваннями та населенням. Статус і роль громадських формувань, що виконують завдання у сфері охорони публічного порядку, механізм їх створення та реєстрації, форми і методи роботи визначає Закон

України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону». Норми цього закону регулюють питання набуття громадянами членства у громадських об'єднаннях, встановлюють їх права і обов'язки, а також визначають засади правових гарантій та соціального захисту осіб, залучених до охорони громадського порядку. Відповідно до Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», громадські формування з охорони громадського порядку можуть бути створені у вигляді: зведених загонів громадських формувань; спеціалізованих загонів (групи) сприяння Національній поліції та Державній прикордонній службі України; асоціації громадських формувань. Наведений перелік не є вичерпним, адже у окремих випадках можуть створюватися й інші типи громадських об'єднань з охорони громадського порядку. Законом встановлені певні обмеження щодо членства у громадських формуваннях з охорони громадського порядку і державного кордону у сфері забезпечення публічної безпеки та правопорядку. Так, членами громадських формувань можуть бути лише громадяни України, які досягли 18-річного віку та виявляють бажання брати участь у зміцненні правопорядку і в охороні державного кордону. Члени громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону за своїми діловими, моральними якостями і станом здоров'я повинні бути здатними виконувати на добровільних засадах взяті на себе зобов'язання щодо охорони громадського порядку та державного кордону. Члени таких громадських формувань можуть брати участь у забезпеченні правопорядку лише після проходження відповідної правової та спеціальної підготовки і за умови одержання в органі місцевого самоврядування посвідчення члена громадського формування і нарукавної пов'язки. Здійснення такої діяльності можливе лише за місцем реєстрації громадського об'єднання. Громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону створюються лише на добровільних засадах. Вони можуть бути створені за місцем роботи, навчання або проживання громадян за спільністю інтересів їх членів. Рішення про створення громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону приймається на зборах

(конференціях) громадян. Не можуть бути членами громадських формувань з охорони громадського порядку особи, які не досягли 18-річного віку, особи, які порушують публічний порядок, особи, судимість з яких не знята або не погашена у встановленому законом порядку, раніше засуджені за умисні злочини, хворі на хронічний алкоголізм і наркоманію, визнані в судовому порядку недієздатними чи обмежено дієздатними, та інші особи у випадках, передбачених законами України Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування координують діяльність громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, водночас, повсякденна (оперативна) діяльність таких формувань організовується, спрямовується і контролюється відповідними органами поліції та підрозділами прикордонної служби. Основними формами взаємодії органів поліції з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону у сфері забезпечення публічної безпеки та правопорядку можна визначити такі: – обмін інформацією про стан публічної безпеки та правопорядку; – спільне планування та проведення заходів щодо забезпечення охорони публічної безпеки і правопорядку; – надання громадськими формуваннями підтримки органам поліції у виконанні покладених на них завдань щодо забезпечення публічної безпеки та правопорядку; – навчання працівниками органів поліції членів громадських формувань методам і формам профілактики правопорушень; – проведення працівниками органів поліції роботи щодо правового навчання членів громадських формувань, надання їм методичної та іншої допомоги; – направлення громадськими формуваннями матеріалів про правопорушення в органи поліції, якщо при розгляді справи про правопорушення громадське формування буде переконане у необхідності притягнення правопорушника до кримінальної або адміністративної відповідальності.

Ефективне рішення і виконання численних і різноманітних завдань і обов'язків, покладених на територіальні органи поліції, в першу чергу залежить від вмілої, раціональної організації їх роботи та ефективної взаємодії поліції з населенням території обслуговування. Реалії сьогодення свідчать про те, що

державні органи спроможні ефективно здійснювати свої функції та виконувати завдання лише за умови плідної співпраці з інститутами громадянського суспільства. Саме тому у процесі реформування правоохоронних органів надзвичайно актуальним є питання забезпечення соціально-сервісної орієнтації діяльності правоохоронних органів, спрямування їх на забезпечення повної та безпосередньої реалізації прав і свобод людини і громадянина, розроблення нових форм та методів діяльності правоохоронних органів у сфері реалізації правоохоронної функції держави з урахуванням суспільних вимог та визнаних світових стандартів. Серед важливих завдань реформування правоохоронних органів України пріоритетними виступають налагодження і підтримка стосунків між поліцією і населенням на принципах довіри, взаєморозуміння і добропорядності. У Концепції першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ України вказано, що правоохоронні органи, виконуючи їх основне завдання з охорони правопорядку, повинні у своїй діяльності надавати перевагу роботі з населенням, підвищувати роль інститутів громадянського суспільства та органів місцевого самоврядування в забезпеченні прав і свобод людини і громадянина, налагоджувати ефективну співпрацю з населенням і місцевими громадами та підвищувати рівень довіри населення до органів внутрішніх справ і авторитет їх працівників, оскільки без активної та заінтересованої підтримки громадян розкриття і профілактика злочинів та інших правопорушень є малоефективними. Законом України «Про Національну поліцію» серед основних принципів діяльності Національної поліції визначено принцип взаємодії з населенням на засадах партнерства. Зазначеним принципом передбачено, що діяльність органів поліції здійснюється у тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та інститутами громадянського суспільства на принципах партнерства і спрямована на вирішення їх потреб. У законі зазначено, що рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції. Налагодження взаємодії поліції з населенням формується з двох основних складових: а) по-перше, співробітництва — співпраці заради

досягнення спільних цілей щодо забезпечення правопорядку в країні; б) по-друге, консультацій — вивчення думки населення з метою подальшої оцінки ефективності поліцейської діяльності та обов'язкового урахування потреб територіальних громад. Важливим кроком у цьому напрямку є суб'єктивне усвідомлення поліцейськими необхідності налагодження взаємодії з населенням, адже саме ефективність діяльності органів поліції, рівень професійної компетентності поліцейських впливають на громадську думку про роботу поліції в цілому. Формування партнерських відносин поліції з населенням вимагає створення цілісної системи взаємодії поліції і громадськості. Важлива роль у реалізації цього завдання належить службі дільничних офіцерів поліції. Це зумовлено тим, що у своїй повсякденній діяльності дільничний офіцер виконує свої службові обов'язки у постійній взаємодії з громадянами. Згідно з проектом Наказу МВС «Про затвердження Положення про організацію діяльності дільничних офіцерів поліції в системі Національної поліції України», до головних завдань дільничного офіцера поліції належать: – здійснення поліцейської діяльності, орієнтованої на громаду та впровадження механізмів «Community Policing»; – взаємодія з органами державної влади та місцевого самоврядування, населенням і громадськими формуваннями з охорони публічного порядку виконання завдань, спрямованих на охорону прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; – вжиття заходів щодо взяття на облік, наповнення та підтримання в актуальному стані інформаційних підсистем ЄІС МВС стосовно осіб, щодо яких здійснюється профілактична робота; – здійснення заходів щодо перевірки дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб. У напрямку реалізації «Community Policing» дільничний офіцер поліції співпрацює з активом громадськості, представниками об'єднаної територіальної громади, керівниками підприємств, навчальних та культурних закладів та населенням. В рамках реалізації «Community Policing» як методу взаємодії з населенням дільничний офіцер поліції організовує та здійснює діяльність щодо: 1) виявлення і вирішення місцевих проблем,

залучення населення до охорони публічного порядку як умови протидії злочинності та профілактики правопорушень; 2) зосередження уваги на важливих в повсякденному житті людей аспектах, які посилюють почуття безпеки; 3) врахування думки і потреб громадськості при визначенні пріоритетних напрямків роботи та її оцінюванні. Серед населення поліцейської дільниці дільничний офіцер поліції проводить також загальну та індивідуальну профілактичну роботу. Загальна профілактика спрямована на формування у свідомості людей правової культури та негативного ставлення до суспільно небезпечних явищ та роз'яснення ефективних способів захисту і самооборони від злочинних посягань. Вона зосереджена, головним чином, на попередженні споживання алкогольних та наркотичних виробів, сімейного насильства, порушення правил дорожнього руху, тощо. Під загальною профілактичною роботою необхідно розуміти сукупність заходів, спрямованих на виявлення причин та умов, які призводять до скоєння правопорушень, їх усунення в межах своєї компетенції, проведення профілактично-роз'яснювальної роботи серед громадян. Методами здійснення загальної профілактичної роботи є виступи дільничного офіцера в трудових колективах, загальноосвітніх закладах, на зборах жителів з питань охорони публічного порядку; роз'яснення чинного законодавства (в тому числі і відповідальності за вчинення правопорушень); доведення до громадян причин і умов вчинення окремих правопорушень; надання допомоги громадянам: в отриманні посвідчення особи (паспорта) особам, які не мають місця проживання; в працевлаштуванні; в лікуванні від алкоголізму, наркоманії та ін. Індивідуальна профілактична робота передбачає здійснення комплексу заходів щодо конкретних осіб, схильних до вчинення правопорушень, та осіб, які перебувають на обліках, з метою попередження вчинення ними злочинів та інших правопорушень. Індивідуальна профілактична робота включає в себе своєчасне виявлення осіб, від яких можна очікувати вчинення злочинів, їх облік, систематичне спостереження за їх поведінкою і способом життя і прийняття необхідних заходів до недопущення з їх боку правопорушень. Індивідуально-профілактична робота, зокрема, здійснюється

щодо осіб, звільнених з місць позбавлення волі; засуджених до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі; які зловживають спиртними напоями і допускають на цьому ґрунті порушення публічного порядку та ін. Одним з видів індивідуальної профілактичної роботи є взяття особи на профілактичний облік, який здійснюється у формі спостереження і проведення профілактичних бесід з ними за місцем їх проживання, бесіди з близькими, родичами, сусідами. Метою ж використання у службовій діяльності дільничного отриманої інформації є недопущення з боку контролюваної особи скоєння злочину або адміністративного правопорушення. Також дільничний офіцер надає допомогу громадянам, службовим особам, підприємствам, установам, організаціям та громадським організаціям у здійсненні їх законної діяльності, якщо їм чиниться протидія або загрожує небезпека з боку правопорушників. Готує пропозиції до органів державної влади та місцевого самоврядування, об'єднаним територіальним громадам, громадським організаціям, керівникам підприємств, трудовим колективам і громадськості щодо: – необхідності усунення виявлених причин та умов, які призводять або можуть призвести до вчинення правопорушень; – необхідності вжиття заходів з метою попередження насильства в сім'ї, забезпечення необхідної соціальної допомоги сім'ям, що опинилися в складних життєвих обставинах; – надання допомоги соціально незахищених верств населення; – створення громадських формувань з охорони громадського порядку та державного кордону та/або призупинення (припинення) діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку, які неналежним чином виконують свої обов'язки; – надання особі з ознаками психічного розладу психіатричної допомоги, тощо. Закон України «Про Національну поліцію» передбачає спільні проекти органів поліції з громадськістю та залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських. Таким чином, поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань. Співпраця між поліцією та громадськістю перш за все

спрямована на виявлення та усунення проблем, пов'язаних із здійсненням поліцейської діяльності, і сприяння застосуванню сучасних методів для підвищення результативності та ефективності здійснення такої діяльності.

3. Громадський контроль поліції.

У законодавстві поки що не нормовано визначення понять «громадський контроль» та «громадський контроль над діяльністю Національної поліції України», водночас не існує спеціального закону, який би врегульовував загальні засади інституту громадського контролю. Така ситуація призводить до достатньо широкого трактування таких понять. На основі аналізу чинного законодавства, довідкової літератури, наукового доробку з адміністративного права та поліцейстики можна зазначити, що громадський контроль над діяльністю поліції Національної поліції України – це комплекс здійснюваних відповідно до Конституції і законів України представниками громадськості (окремими громадянами та/або громадськими об'єднаннями) заходів, які спрямовані на перевірку (спостереження, нагляд) дотримання законності підрозділами Національної поліції або окремими її посадовими особами під час виконання покладених на Національну поліцію завдань та службових повноважень співробітників поліції, а також на взаємодію поліції з громадськістю задля підготовки та виконання спільних проєктів, програм та заходів для задоволення потреб населення та поліпшення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань.

Керівники територіальних органів поліції повинні не менше одного разу на два місяці проводити відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування на рівнях областей, районів, міст та сіл з метою налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування і населенням. На таких зустрічах обговорюється діяльність поліції, визначаються поточні проблеми та обираються найефективніші способи їх вирішення.

Керівники територіальних органів поліції з метою підвищення авторитету та довіри населення до поліції систематично інформують громадськість про стан правопорядку, заходи, які вживаються щодо попередження правопорушень.

Поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань.

Співпраця між поліцією та громадськістю спрямована на виявлення та усунення проблем, пов'язаних із здійсненням поліцейської діяльності, і сприяння застосуванню сучасних методів для підвищення результативності та ефективності здійснення такої діяльності.

Поліція надає підтримку програмам правового виховання, пропагує правові знання в освітніх закладах, засобах масової інформації та у видавничій діяльності.

Контроль за діяльністю поліції може здійснюватися у формі залучення представників громадськості до спільного розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських та до перевірки інформації про належне виконання покладених на них обов'язків відповідно до законів та інших нормативно-правових актів України.

4. Інформування поліції громадськості про діяльність поліції.

З метою інформування громадськості про діяльність поліції керівник поліції та керівники територіальних органів поліції раз на рік готують та опубліковують на офіційних веб-порталах органів поліції звіт про діяльність поліції.

Щорічний звіт про діяльність поліції та територіальних органів поліції повинен містити аналіз ситуації зі злочинністю в країні чи регіоні відповідно, інформацію про заходи, які вживалися поліцією, та результати цих заходів, а також інформацію про виконання пріоритетів, поставлених перед поліцією та територіальними органами поліції відповідними поліцейськими комісіями.

Керівники територіальних органів поліції зобов'язані регулярно оприлюднювати статистичні та аналітичні дані про вжиті заходи щодо виявлення, запобігання та припинення порушень публічного порядку на офіційних веб-порталах органів, які вони очолюють.

5. Оголошення резолюції недовіри керівнику відповідного органу (підрозділу) поліції.

Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Київська та Севастопольська міські ради, обласні, районні та міські ради мають право за результатами оцінки діяльності органу поліції на території відповідно Автономної Республіки Крим, міст Києва та Севастополя, відповідної області, району або міста своїм рішенням прийняти резолюцію недовіри керівнику відповідного органу (підрозділу) поліції, що є підставою для звільнення його із займаної посади.

Рішення про прийняття резолюції недовіри керівнику органу (підрозділу) поліції може бути прийнято не раніше, ніж через один рік після його призначення на посаду.

Рішення про прийняття резолюції недовіри керівнику органу (підрозділу) поліції вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менше двох третин від складу депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Київської та Севастопольської міських рад, обласних, районних та міських рад.

У рішенні про прийняття резолюції недовіри керівнику органу (підрозділу) поліції мають бути зазначені мотиви для його прийняття з посиланням на обставини, що їх обґрунтовують.

Завірена належним чином копія рішення про прийняття резолюції недовіри керівнику органу (підрозділу) поліції невідкладно надсилається кур'єром або поштовою кореспонденцією з повідомленням про отримання керівнику органу поліції, до повноважень якого належить право призначення та звільнення з посади керівника органу (підрозділу) поліції, щодо якого відповідний орган прийняв резолюцію недовіри.

Керівник органу поліції, до повноважень якого належить право призначення на посаду та звільнення з посади керівника органу (підрозділу) поліції, щодо якого прийнято резолюцію недовіри, з моменту надходження до очолюваного ним органу завіреної належним чином копії рішення відповідної місцевої ради про прийняття резолюції недовіри зобов'язаний невідкладно своїм наказом звільнити з посади такого керівника або відсторонити його від виконання службових обов'язків та призначити службову перевірку для вивчення обставин, що слугували мотивами для прийняття місцевою радою такого рішення. Про прийняте рішення відповідна місцева рада інформується в одноденний строк.

Службова перевірка для вивчення обставин, що слугували мотивами для прийняття місцевою радою резолюції недовіри керівнику органу (підрозділу) поліції, проводиться в десятиденний строк.

За результатами проведеної службової перевірки керівник органу поліції, до повноважень якого належить право на призначення та звільнення з посади керівника органу (підрозділу) поліції, щодо якого прийнято резолюцію недовіри, зобов'язаний протягом трьох робочих днів з дня закінчення перевірки прийняти рішення про подальше перебування такого керівника на займаній посаді.

Про прийняте рішення стосовно подальшого перебування керівника, щодо якого прийнято резолюцію недовіри, на займаній посаді письмово інформується місцева рада, яка прийняла резолюцію недовіри.

У разі прийняття рішення про залишення керівника органу (підрозділу) поліції, щодо якого прийнято резолюцію недовіри, на займаній посаді відповідний керівник органу поліції повинен письмово поінформувати відповідну місцеву раду про причини прийняття такого рішення та надати копії матеріалів проведеної перевірки. Матеріали, що містять інформацію з обмеженим доступом, надаються на підставах та в порядку, визначених законом.

Місцева рада, яка прийняла резолюцію недовіри, протягом одного місяця з дня отримання рішення про залишення на посаді керівника органу (підрозділу) поліції, щодо якого прийнято резолюцію недовіри, та копій матеріалів

проведеної перевірки має право повторно розглянути питання про прийняття резолюції недовіри керівнику органу (підрозділу) поліції.

У разі якщо при повторному розгляді за рішення про прийняття резолюції недовіри керівнику органу (підрозділу) поліції проголосувало не менше трьох четвертей від складу відповідної місцевої ради, таке рішення вважається остаточним і підлягає обов'язковому виконанню у триденний строк з дня прийняття.

У разі якщо керівник органу поліції, до повноважень якого належить право на призначення на посаду та звільнення з посади керівника органу (підрозділу) поліції, щодо якого прийнято резолюцію недовіри, протягом чотирнадцяти днів з дня отримання відповідного рішення очолюваним органом не видав наказу про звільнення такого керівника або не надіслав до відповідної місцевої ради інформацію щодо залишення на посаді такого керівника разом із матеріалами проведеної перевірки, рішення місцевої ради про прийняття резолюції недовіри набуває статус остаточного і підлягає обов'язковому виконанню у триденний строк.